

**SCHU
MAN**

JAK ROZMAWIAĆ Z UCZNIAMI I UCZENNICAMI O RÓWNOŚCI PŁCI?

**NARZĘDZIOWNIK DLA NAUCZYCIELI
I NAUCZYCIELEK**

KWIECIEŃ 2025

Dofinansowane przez
Unię Europejską

1

Równość płci - czy naprawdę mamy równe szanse?

Wprowadzenie	02
Wariant A	04
Wariant B	06

2

Czym jest Europejski Indeks Równości Płci i co mówi nam o krajach Europy?

Wprowadzenie	08
Wariant A	11
Wariant B	12

3

Jak reklamy pokazują kobiety i mężczyzn?

Wprowadzenie	13
Wariant A	14
Wariant B	15

4

Kobiety w polityce - przewaga czy nierównowaga?

Wprowadzenie	16
Wariant A	19
Wariant B	20

Droga Nauczycielko, Drogi Nauczycielu!

Oddajemy w Twoje ręce narzędziownik, który może być wsparciem w prowadzeniu zajęć na temat równości płci – rozumianej jako równe prawa, szanse i traktowanie kobiet i mężczyzn. **To nie jest gotowy, sztywny scenariusz – to zestaw inspiracji i propozycji, które możesz dowolnie modyfikować i dopasowywać do swojej klasy.** Możesz wykorzystać cały temat od początku do końca albo wybrać tylko te elementy, które najlepiej pasują do Twoich uczniów i uczennic. Materiał najlepiej sprawdzi się w pracy z osobami z klas 7-8 szkoły podstawowej oraz licealistami i licealistkami.

Każdy temat w tym narzędziowniku zbudowany jest w podobny sposób. Na początku znajdziesz krótkie wprowadzenie – kilka minut rozmowy z klasą, proste pytania, przykłady, wspólna refleksja. To dobry sposób, żeby zacząć temat i zachęcić młodzież do myślenia.

Po wprowadzeniu masz do wyboru dwa warianty pracy z uczniami. Dzięki temu możesz dopasować formę zajęć do swojego czasu, stylu i nastroju w klasie.

Wariant A – Dobrze sprawdzi się, jeśli masz ograniczony czas albo dopiero zaczynacie rozmawiać o tych tematach. Znajdziesz tu ćwiczenia oparte na rozmowie, analizie przykładów, burzy mózgów czy pracy z krótkim materiałem. To dobre rozwiązanie, jeśli chcesz wprowadzić uczniów w temat spokojnie, bez presji i z przestrzenią do wypowiedzi.

Wariant B – bardziej rozbudowany i kreatywny. Polecamy go wtedy, gdy masz więcej czasu albo pracujesz z klasą, która lubi dyskusje, działania i pracę w grupach. To wariant z ćwiczeniami, które pozwalają wejść w temat głębiej, bardziej kreatywnie – uczniowie analizują sytuacje z życia codziennego, tworzą własne materiały, debatują albo opracowują rozwiązania.

Nie musisz robić wszystkiego – możesz połączyć elementy z obu wariantów albo wykorzystać tylko to, co najlepiej pasuje do Twojej klasy.

Ważne jest, by pokazać uczniom i uczennicom, że równość płci nie polega na tym, że wszyscy muszą być tacy sami, ale na tym, że każdy – niezależnie od tego, czy jest chłopakiem czy dziewczyną – ma prawo do tych samych szans, godności i szacunku.

Dziękujemy, że podejmujesz ten temat. Dzięki takim lekcjom młodzi ludzie mogą uczyć się patrzeć na świat z większą uważnością, empatią i zrozumieniem – a to bardzo potrzebne w każdej szkole i w każdym społeczeństwie.

Temat: Równość płci - czy naprawdę mamy równe szanse?

Wprowadzenie (ok. 15-20 min)

Nauczyciel może zacząć od pytania:

„Czy uważacie, że kobiety i mężczyźni mają dziś w Europie równe szanse?”

Poproś uczniów o podniesienie ręki – a potem zapytaj, **dlaczego tak uważają**.

Następnie wyjaśnij, że dziś zobaczą **konkretne dane**, które pozwolą lepiej zrozumieć, **gdzie są różnice – i dlaczego warto o nich rozmawiać**.

Dane dot. kobiet

- **Nierówności płacowe:** Kobiety w UE zarabiają średnio o 13% mniej niż mężczyźni za tę samą pracę. To tzw. luka płacowa (ang. gender pay gap) – wynik m.in. mniejszej liczby awansów, mniej prestiżowych zawodów, utrudnionego dostępu do kierowniczych stanowisk.

- **Reprezentacja w polityce:** W Parlamencie Europejskim kobiety stanowią około 40% posłów. W wielu krajach ich udział w parlamentach krajowych jest poniżej 20%.

- **Dostęp do wysokich stanowisk:** Kobiety w UE rządziej pełnią funkcje kierownicze – często z powodu stereotypów, braku wsparcia lub nieregularnej polityki równościowej w firmach. W 2023 roku ok. 33% stanowisk kierowniczych zajmowały kobiety.

Dane dot. mężczyzn

- **Zdrowie:** Wyższy wskaźnik samobójstw wśród mężczyzn wskazuje na problemy ze zdrowiem psychicznym i presję związaną z rolą „silnego”. Ponad 84% samobójstw w Polsce w 2024 r. dotyczyło mężczyzn.

- **Długość życia:** W wielu krajach mężczyźni żyją krócej niż kobiety – często o 5-7 lat. To efekt stresu, obciążeń zawodowych i braku profilaktyki zdrowotnej.

- **Spółeczna presja:** Wciąż panuje przekonanie, że to mężczyzna powinien być głównym żywicielem rodziny. To ogranicza jego możliwość angażowania się w życie rodzinne i negatywnie wpływa na psychikę.

Po prezentacji danych zadaj uczniom pytania do refleksji:

„Czy coś Was zaskoczyło w tych danych?”

„Czy wcześniej myśleliście, że mężczyźni też mogą być dyskryminowani?”

„Dlaczego warto mówić o trudnościach obu płci, a nie tylko jednej?”

„Czy znacie sytuacje, w których ktoś był oceniany lub traktowany inaczej tylko dlatego, że jest chłopakiem albo dziewczyną?”

Możesz zapisać na tablicy 2-3 przykłady wypowiedzi uczniów i wykorzystać je jako punkt wyjścia do kolejnego modułu lub ćwiczenia.

Dla nauczyciela – wskazówka

„ Jeśli uczniowie negują nierówności płciowe:

Jeśli ktoś mówi: „przecież kobiety mają już równość” albo „teraz to chłopcy mają gorzej”, nie oceniaj tej wypowiedzi – potraktuj ją jako punkt wyjścia do rozmowy

Zareaguj spokojnie: „Rozumiem, że możesz tak to odbierać. A teraz spójrzmy na konkretne dane – one pokazują, że i kobiety, i mężczyźni mają swoje trudności, tylko w różnych obszarach.”

Pokaż liczby i fakty – np. różnice w wynagrodzeniach, długości życia, dostępie do stanowisk czy liczbie samobójstw.

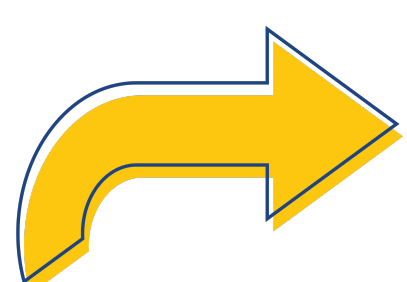
Podkreśl:

„Tu nie chodzi o to, kto ma lepiej, tylko o to, że każdy może mieć trudności w innym miejscu – i warto to zrozumieć.”

Po rozmowie wprowadzającej możesz poprowadzić zajęcia na jeden z dwóch sposobów – w zależności od tego, ile masz czasu i jak lubi pracować Twoja klasa.

04

Wariant A – „Kto ma łatwiej, kto ma trudniej – a może po prostu inaczej?” (ok. 25 minut)

Jak zorganizować pracę?

- Podziel uczniów na grupy 4-5 osobowe.
- Jeśli nie masz przygotowanego podziału – możesz poprosić uczniów o losowy dobór lub podzielić ich według numerów (np. odliczanie do 4).

Zadanie grupowe:

Każda grupa dostaje dwie kartki:

1. Na pierwszej zapisują: „W jakich sytuacjach w życiu społecznym łatwiej mają chłopcy/mężczyźni?”
2. Na drugiej: „W jakich sytuacjach w życiu społecznym łatwiej mają dziewczyny/kobiety?”

Podkreśl, że nie chodzi o ocenę, kto ma lepiej na zawsze i wszędzie, ale o różne przykłady z życia – w szkole, w mediach, w pracy, w rodzinie.

Pytania pomocnicze (z przykładami):

W szkole:

- Kto częściej jest pytany z matematyki lub fizyki?
- Czy uczniowie (chłopcy lub dziewczyny) są oceniani surowiej za to samo zachowanie?

Związane z zainteresowaniami i hobby:

- Czy chłopcy mogą bez problemu interesować się sztuką? A dziewczyny – informatyką lub gramami?
- Czy łatwiej być zaakceptowanym w grupie, gdy robisz „to, co wypada” twojej płci?

W pracy i przyszłości:

- Czy są zawody „bardziej kobiece” lub „bardziej męskie”?
- Czy rodzina i otoczenie mają inne oczekiwania wobec chłopców i dziewczyn?

W relacjach i emocjach:

- Czy chłopcom łatwo przyznać się do smutku lub strachu?
- Czy dziewczyny czują presję, żeby „zawsze być miłe” lub „ładnie wyglądać”?

Prezentacja i rozmowa

Po zakończeniu pracy, grupy wybierają po 2-3 przykłady z każdej kartki i prezentują je klasie.

Nauczyciel może wypisać wybrane hasła na tablicy lub przygotować plakat „Gdzie mamy łatwiej, gdzie trudniej?”.

Pytania do rozmowy:

- Czy te różnice wynikają z prawa, czy raczej ze społecznych oczekiwań?
- Czy to, że ktoś ma przywilej, oznacza, że nie ma też trudności?
- Czy znacie sytuacje, w których stereotypy wam przeszkodziły?
- Jak można byłoby zmienić zasady gry, by każdy miał równe szanse – bez względu na płeć?

Dla nauczyciela – wskazówka

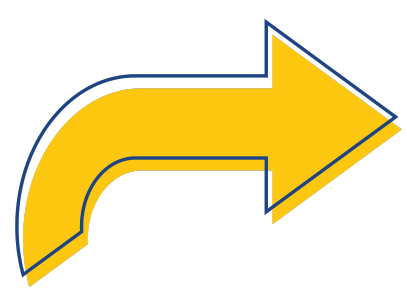
” Jeśli pojawią się komentarze typu *„dziewczyny mają lepiej, bo...”*, albo *„chłopakom jest łatwiej, bo...”* :

Spróbuj skierować rozmowę na pytanie:
„A czy to jest zawsze prawda? A czy nie zdarza się odwrotnie?”

Zachęcaj do wzajemnego słuchania, a nie porównywania „kto ma trudniej”.

Wariant B – „W cudzych butach czyli jak to jest być dziewczyną lub chłopakiem w tej samej sytuacji?” (ok. 25 minut)

06

Jak zorganizować pracę?

1. Podziel klasę na mieszane grupy 3-4 osobowe – najlepiej tak, by były w nich osoby różnych płci.
2. Każdej grupie przydziel jedną codzienną sytuację, w której mogą pojawiać się różnice wynikające z płci.
3. Zadaniem grupy jest przeanalizować tę sytuację z dwóch perspektyw: chłopaka i dziewczyny.

Sytuacje do wyboru (losuj lub rozdaj):

Sytuacja 1: Zostałeś/zostałaś wywołany/-a do tablicy z matematyki/fizyki do zadania, którego nie umiesz rozwiązać. Czy nauczyciel reaguje inaczej na chłopca i na dziewczynę?

Sytuacja 2: Otrzymujecie nowy strój na WF – obcisły, w intensywnym kolorze. Czy są inne reakcje w szatni, wśród znajomych?

Sytuacja 3: Chcesz zapisać się na kółko baletowe. Czy ktoś musi się „tłumaczyć” ze swojego wyboru?

Sytuacja 4: Wrzucasz selfie na Instagrama. Jakie komentarze dostają chłopcy, a jakie dziewczyny?

Sytuacja 5: Pomagasz w domu w opiece nad młodszym rodzeństwem (zmiana pieluchy, karmienie). Czy rodzina inaczej reaguje, gdy pomaga dziewczyna, a inaczej gdy chłopak?

Zadanie grupy:

Na dużej kartce podzielonej na dwie kolumny zapisują:

- Jak może czuć się w tej sytuacji dziewczyna?
- Jak może czuć się w tej sytuacji chłopak?

Można używać haseł, krótkich dialogów, rysunków, emotek itp.

Zachęć uczniów do myślenia nie tylko o tym, co widać na zewnątrz, ale też o emocjach, presji, oczekiwaniach.

Prezentacja

Każda grupa prezentuje swoją sytuację – czytając lub opowiadając „jak to może wyglądać z obu stron”.

Po każdej prezentacji klasa może odpowiedzieć:

- Czy zgadzacie się z tą interpretacją?
- Czy coś was zaskoczyło?
- Czy da się coś zmienić, by nikt nie czuł się gorszy/a?

Dyskusja końcowa – pytania do refleksji:

- Czy coś was zaskoczyło w „spojrzeniu drugiej strony”?
- Czy zauważyliście, że ta sama sytuacja może być trudna na różne sposoby?
- Co możemy zrobić jako klasa, żeby każdy czuł się bezpiecznie i akceptowany, niezależnie od płci?

Dla nauczyciela – wskazówka

To ćwiczenie może być bardzo osobiste – nie naciskaj, jeśli ktoś nie chce się wypowiadać. Zachęcaj do wspólnego szukania podobieństw, nie tylko różnic.

Temat: Czym jest Europejski Indeks Równości Płci i co mówi nam o krajach Europy?

Wprowadzenie (ok. 25 min)

Na dzisiejszych zajęciach porozmawiamy o tym, czym właściwie jest równość płci – i jak można ją mierzyć.

W Europie istnieje coś takiego jak Indeks Równości Płci. To specjalne narzędzie, które pomaga sprawdzić, czy kobiety i mężczyźni w danym kraju mają podobne szanse i możliwości – w pracy, polityce, opiece zdrowotnej czy życiu codziennym.

Ale zanim dokładnie dowiemy się, jak działa ten indeks, spróbujemy to sami... odgadując, co naprawdę powinno się w nim znaleźć, a co niekoniecznie.

Ćwiczenie grupowe: „Co mierzy Indeks Równości Płci?”

Podziel klasę na dwa, trzy zespoły.

Jeśli nie masz gotowego podziału, możesz użyć odliczania lub losowych numerków.

Każda grupa dostaje zestaw karteczek z hasłami.

To **mieszanka**:

- prawdziwych elementów, które są częścią Europejskiego Indeksu Równości Płci,
- i haseł, które wydają się związane z równością, ale tak naprawdę nie są mierzalnymi wskaźnikami.

Zadanie uczniów

Wybrać te hasła, które ich zdaniem powinny znaleźć się w Indeksie Równości Płci.
Odrzucić te, które są nieistotne lub niemierzalne.

Krótko uzasadnić swoje wybory (np. jednym zdaniem przy każdym hasle):

„To pokazuje, czy kobiety i mężczyźni mają równe szanse na awans.”

„To dotyczy wyglądu, ale trudno to zmierzyć i porównać.”

Na następnej stronie znajdziesz puzzle do wykorzystania z hasłami zgodnymi i niezgodnymi z Indeksie Równości Płci – możesz je wydrukować i wyciąć.

Prezentacja wyników

Każda grupa przedstawia swój zestaw karteczek – mówi, które hasła wybrała i dlaczego.

Nauczyciel zapisuje powtarzające się wybory lub ciekawe pomysły na tablicy lub flipcharcie.

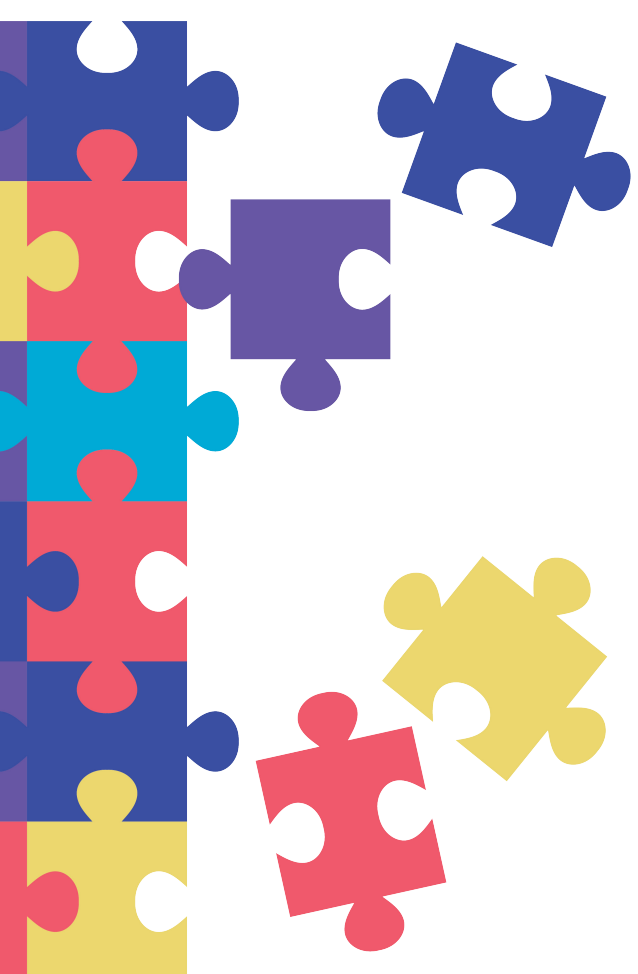
Jeśli masz czas porozmawiaj z uczniami:

Które hasła były najtrudniejsze do zakwalifikowania?

Czy coś ich zaskoczyło?

Jakie informacje powinny być brane pod uwagę przy mierzeniu równości?

Możesz zapytać: „Czy wszystkie ważne tematy da się zmierzyć? A jeśli nie – co wtedy?”

Hasła do wycięcia

09

Hasła zgodne z Indekssem Równości Płci:

ZAROBKI KOBIET I MĘŻCZYŹN

UDZIAŁ KOBIET I MĘŻCZYŹN W
POLITYCE

DOSTĘP DO EDUKACJI

DOSTĘP DO OPIEKI ZDROWOTNEJ

OPIEKA NAD DZIEĆMI

PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW
DOMOWYCH

DŁUGOŚĆ ŻYCIA KOBIET
I MĘŻCZYŹN

UDZIAŁ W PODEJMOWANIU
DECYZJI

RÓWNOŚĆ W PRACY ZAWODOWEJ
DOSTĘP DO WYSOKICH STANOWISK

Hasła niezwiązane z Indekssem Równości Płci:

PREFERENCJE KOBIET
I MĘŻCZYŹN DO SPĘDZANIA
WAKACJI NAD MORZEM

POPULARNOŚĆ W MEDIACH
SPOŁECZNOŚCIOWYCH

KANONY URODY KOBIET
I MĘŻCZYŹN

STEREOTYPY DOTYCZĄCE
WYGLĄDU

AKTYWNOŚĆ W INTERNECIE

PREFERENCJE ŻYWIENIOWE
KOBIET I MĘŻCZYŹN

PODEJŚCIE DO
WYCHOWANIA DZIECI

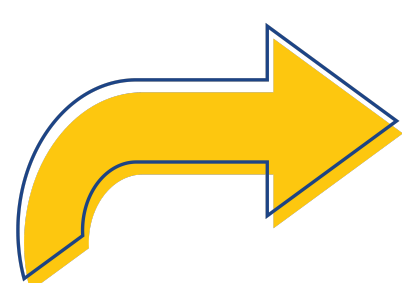
POZIOM CZYTELNICTWA
KOBIET I MĘŻCZYŹN

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SCHU
MAN

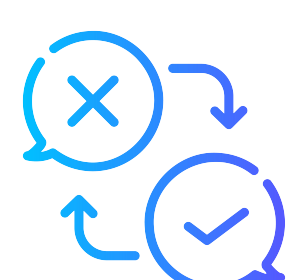
G gender
solution

Teraz możesz przejść do części: „Czym jest Indeks Równości Płci?” i pokazać uczniom, jak wygląda naprawdę. Dzięki tej grze będą już przygotowani do zrozumienia jego struktury i sensu.

Czym jest Europejski Indeks Równości Płci?

Indeks Równości Płci, taki jak Europejski Indeks Równości Płci stworzony przez Europejski Instytut ds. Równości Płci (EIIGE), to narzędzie, które pomaga zmierzyć, jak dobrze różne kraje dbają o równość między kobietami i mężczyznami. Dzięki temu indeksowi możemy zobaczyć, które kraje osiągają dobre wyniki, a w których wciąż trzeba coś poprawić.

Jak działa Europejski Indeks Równości Płci?

Zbiera dane:

Indeks bierze pod uwagę wiele obszarów życia, na przykład:

- Rynek pracy: sprawdza, czy kobiety i mężczyźni zarabiają podobnie, czy mają równe szanse na awans i czy są w równym stopniu reprezentowani na wysokich stanowiskach.
- Polityka: mierzy, ile kobiet i mężczyzn zasiada w parlamencie i bierze udział w podejmowaniu decyzji.
- Edukacja i zdrowie: patrzy, czy dostęp do nauki i opieki zdrowotnej jest równy dla obu płci.
- Życie prywatne i społeczne: ocenia, jak wygląda opieka nad dziećmi, czy jest równowaga między pracą a życiem domowym itp.

Łączy wyniki:

Każdy z tych obszarów jest oceniany według określonych zasad, a następnie wszystkie wyniki są łączone w jedną ogólną ocenę dla kraju. Im wyższy wynik, tym lepiej dany kraj radzi sobie z równością płci.

Porównuje sytuację między krajami członkowskimi UE:

Dzięki indeksowi możemy porównać, jak różne kraje radzą sobie z równością. Ważne jest jednak, że poszczególne dziedziny mogą być mierzone na różne sposoby, dlatego trzeba brać pod uwagę specyfikę każdego kraju.

Dlaczego warto korzystać z Indeksu Równości Płci?

Wykrywanie problemów:

Indeks pokazuje, w których obszarach są największe nierówności, na przykład na rynku pracy czy w parlamencie.

Inspiracja do zmiany:

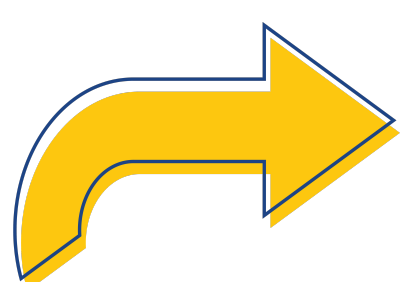
Kraje, które mają dobre wyniki, mogą pokazać innym, jak poprawić sytuację.

Pomoc w podejmowaniu decyzji:

Dane z indeksu są użyteczne przy tworzeniu programów i planów, które mają na celu poprawę równości między kobietami i mężczyznami.

Po rozmowie wprowadzającej możesz poprowadzić zajęcia na jeden z dwóch sposobów – w zależności od tego, ile masz czasu i jak lubi pracować Twoja klasa.

Wariant A – „Poznaj i przeanalizuj Indeks Równości Płci dla Polski” (ok. 25 minut)

Jak zorganizować pracę?:

Podziel klasę na 5–7 grup (w zależności od liczby uczniów).
Każdej grupie przypisz jeden obszar Indeksu Równości Płci:

- Grupa 1 – Rynek pracy
- Grupa 2 – Władza
- Grupa 3 – Wiedza
- Grupa 4 – Zdrowie
- Grupa 5 – Przemoc
- Grupa 6 – Pieniądze
- Grupa 7 – Czas

Odwiedź stronę www:

Wejdź na stronę Europejskiego Indeksu Równości Płci
<https://eige.europa.eu/gender-equality-index>
Znajdź dane dotyczące Polski.

Strona jest po angielsku.
Aby zmienić język strony na polski:

- Kliknij prawym uchem myszy.
- Po kliknięciu pojawi Ci się lista.

Znajdź **Przetłumacz na język polski**

- Kliknij

Zadanie do wykonania

Odkryjcie kluczowe zagadnienia w ramach poszczególnych obszarów:

Sprawdźcie, jakie pytania (kryteria, wskaźniki) są używane w ramach Waszego głównego tematu (np. rynek pracy, władza, wiedza, zdrowie, czas).

Analiza danych:

Odpowiedzcie na następujące pytania dla Polski w Waszym temacie:

- **Jaki jest ogólny stan równości płci w analizowanym przez Was obszarze?**
(Czy dane pokazują, że wszystko jest w porządku, czy też są jakieś problemy?)
- **Które zagadnienia w Waszym temacie wypadają najlepiej, a które najgorzej?**
(Sprawdźcie na przykład, czy w obszarze rynku pracy kobiety mają równe szanse, czy są obszary, w których mężczyźni stanowią mniejszość.)
- **Jakie definicje i kryteria są stosowane do oceny tych zagadnień?**
(Zwróćcie uwagę, że metody mierzenia mogą się różnić między krajami.)

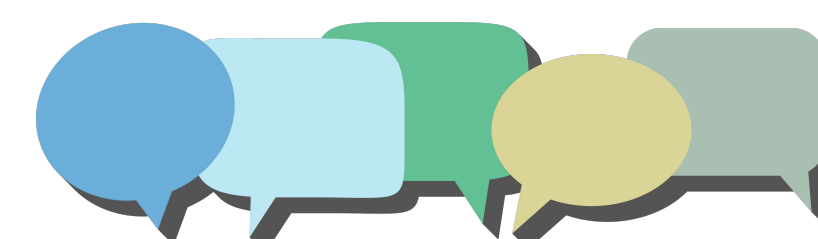

Prezentacja wyników

Każda grupa przygotowuje krótką prezentację, w której:

- Przedstawia wybrany temat i ogólny wynik dla Polski.
- Mówi, które zagadnienia radzą sobie najlepiej, a w których występują największe problemy.
- Opisuje, jakie kryteria (zasady) zostały użyte do oceny tych zagadnień.

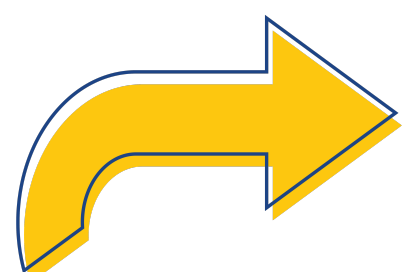
Dyskusja

Na zakończenie zadania wspólnie omówcie:

- Dlaczego Polska może mieć lepsze wyniki w niektórych obszarach, a gorsze w innych?
- Co można zrobić, żeby poprawić równość płci w Polsce tam, gdzie wyniki są niższe?

Wariant B – „Zaprojektuj państwo idealne pod kątem równości płci” (ok. 25 minut, dla młodzieży 8 klasa i starszej)

Jak zorganizować pracę?

Podział na grupy (3–4 osoby).

Każda grupa najpierw przegląda stronę indeksu i krótko zapoznaje się z tym, jakie są obszary indeksu (np. praca, pieniądze, wiedza, czas, władza, zdrowie) i jak są definiowane poszczególne obszary

Zadanie główne

Uczniowie projektują państwo, które:

- osiąga wysokie wyniki we wszystkich obszarach indeksu,
- dba o równość między kobietami i mężczyznami w konkretny sposób.

Na plakacie lub kartce opisują:

- nazwę państwa (wymyśloną),
- flagę (opcjonalnie),
- jakie to państwo musi być, żeby osiągnęło jak najwyższy stopień równowagi płci (jeśli jest czas, a uczniowie są zaangażowani, możesz ich poprosić, żeby się zastanowili, jakimi sposobami to osiągnęli). Uczniowie nie muszą opisywać wszystkich obszarów, niech wybiorą co według nich najważniejsze

PRZYKŁADOWO

- kobiety i mężczyźni zarabiają tyle samo (dzięki temu, że wprowadzono prawo o jawności wynagrodzeń i uregulowano wysokość płac na danych stanowiskach),
- obie płcie korzystają po równo z urlopów rodzicielskich,
- tyle samo kobiet i mężczyzn zasiada w parlamencie.

Prezentacja wyników

Każda grupa przedstawia swój kraj (w wersji rozszerzonej nauczyciel lub uczniowie mogą zadawać pytania):

1. Jakie działania podjęliście, żeby to osiągnąć
2. Co by się musiało zmienić w Polsce, żebyśmy się zbliżyli do takiego modelu?

Temat: Jak reklamy pokazują kobiety i mężczyzn?

Wprowadzenie (ok. 15 - 20 min)

Reklamy widzimy codziennie – w telewizji, na YouTube, w mediach społecznościowych.

Ale czy zastanawialiście się kiedyś, **jak w tych reklamach pokazuje się kobiety i mężczyzn?**

Bardzo często widzimy **te same schematy** – jakby każda kobieta i każdy mężczyzna **mieli z góry przypisaną rolę**.

Pytanie do klasy:

Jakie role odgrywają kobiety i mężczyźni w reklamach?

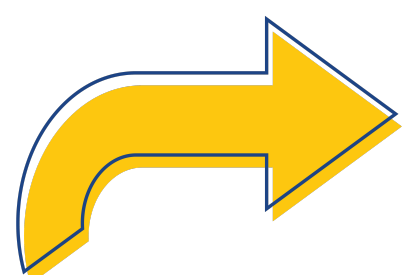
Jeśli uczniowie milczą, nauczyciel może pomóc, zadając dodatkowe pytania:

Kto zazwyczaj reklamuje mydło, żele pod prysznic, kremy? Na przykład Dove, Palmolive, Nivea – kobieta czy mężczyzna?

A kto prowadzi samochód w reklamach? Kto podejmuje decyzję o zakupie? Kobieta czy mężczyzna?

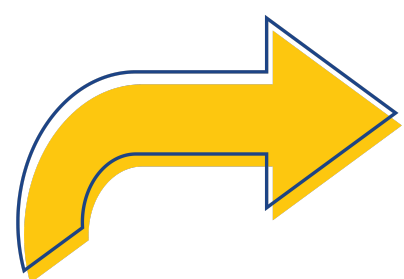
W reklamach jedzenia – kto przygotowuje śniadanie lub obiad? Kto podaje posiłek dzieciom?

A kto w reklamie naprawia rzeczy, obsługuje technologię, wybiera sprzęt?

Po rozmowie wprowadzającej możesz poprowadzić zajęcia na jeden z dwóch sposobów – w zależności od tego, ile masz czasu i jak lubi pracować Twoja klasa (ok. 25–30 minut).

Wariant A – „Pokaz reklam i rozmowa z uczniami” (ok. 30 minut)

Pokaż 2–4 prawdziwe reklamy telewizyjne, które dobrze ilustrują stereotypowe role kobiet i mężczyzn.

Część reklam jest po angielsku, ale nie przejmuj się – uczniowie:

- znają marki i sytuacje z reklam,
- rozumieją przekaz dzięki obrazowi i emocjom,
- uczą się patrzeć krytycznie na rolę płci, nie tylko na słowa.

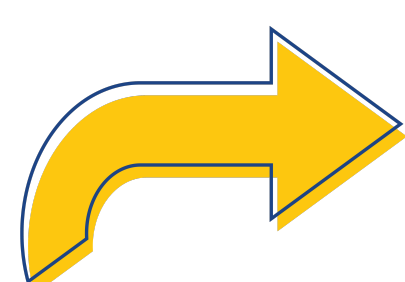
Proponowane reklamy do pokazania:

Reklamy z silnymi męskimi wizerunkami lub heroizmem:

- **Volvo Trucks**
Mężczyzna pokazuje swoją sprawność: [Zobacz](#)
- **Volkswagen – The Force (Super Bowl)**
Chłopiec przebrany za Darth Vadera „steruje” samochodem, matka w kuchni, ojciec przyjeżdża samochodem do domu: [Zobacz](#)
- **Nike Football – The Last Game**
Animowana reklama pokazująca piłkarzy (głównie mężczyzn) jako odważnych, ryzykujących, wyjątkowych: [Zobacz](#)

Reklamy z typowymi kobiecymi rolami:

- **Persil – Mama wie najlepiej**
Kobieta jako domowa ekspertka od czystości: [Zobacz](#)
- **Reklamy środków czystości lub kosmetyków**
Piękne kobiety, zadbane gospodynie domowe: [Reklama 1](#) [Reklama 2](#)
- **Reklama uprzedmiotawiająca kobiety**
Kobieta jako obiekt oceny ze strony mężczyzn: [Zobacz](#)

Jak pracować z reklamą?

Po każdej reklamie możesz zadać uczniom pytania. Możesz też ich podzielić na grupy, żeby się wspólnie zastanowili nad następującymi tematami:

1. Kto występuje w reklamie? Co robi?
2. Jakie cechy są przypisane kobietom? Jakie mężczyznom?

3. Czy reklama powiela stereotypy czy stara się je obalać?

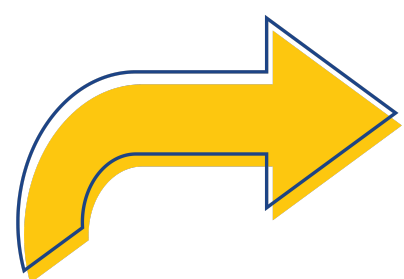
4. Jak byście ją zmienili, żeby była bardziej równościowa?

5. Czy znacie reklamę, która nie powiela stereotypów?

Przykład reklamy, która nie powiela stereotypów: [Zobacz](#)

Wariant B – „Zaprojektuj własną reklamę” (ok. 25 minut)

Jak zorganizować pracę?

Podziel uczniów na grupy 3-4-osobowe.
Każda grupa dostaje wydruk reklamy (jeśli nie masz takiego wydruku lub reklamy w gazecie, możesz podać im produkt, który będą reklamować)

Zadanie dla grup

1. **Przeanalizuj wydruk reklamy** – kogo pokazuje, jakie role i cechy przypisuje kobiecie/mężczyźnie?
2. **Zaprojektuj reklamę (inną niż ta na wydruku lub danego przedmiotu)**– co można w niej pokazać inaczej, żeby uniknąć stereotypów?
3. **Przygotuj opis, szkic lub plakat nowej reklamy**

Kto w niej występuje?

Co robi?

Co pokazuje reklama – jaki ma przekaz?

Prezentacja pomysłów

Każda grupa krótko opowiada o swojej „nowej reklamie” i tłumaczy, dlaczego zdecydowała się na te zmiany.

Jeśli wystarczy Ci czasu, zapytaj uczniów:

- Co było trudne w zmianie reklamy?
- Dlaczego to ważne, jak pokazujemy ludzi – także w krótkich reklamach?

Co będzie potrzebne do wariantu B – „Zaprojektuj nową reklamę”?

Aby uczniowie mogli stworzyć własne wersje reklam, przygotuj:

Kartki A3 lub A4 – po jednej dla każdej grupy (do stworzenia plakatu lub szkicu reklamy)

Mazaki, flamastry, kredki – do rysowania, zaznaczania postaci i elementów reklamy

Stare gazety i czasopisma – do wycinania zdjęć, tekstów, nagłówków (można tworzyć kolaże)

Nożyczki i klej – do tworzenia kompozycji z wycinków

Wydrukowane przykładowe reklamy (opcjonalnie) – do analizy lub przerabiania

Zeszyty lub notatniki – do zapisania opisu nowej wersji reklamy (dla tych, którzy wolą pisać niż rysować)

Temat: Kobiety w polityce – przewaga czy nierównowaga?

Wprowadzenie (ok. 15 - 20 min)

Dziś porozmawiamy o tym, czy w polityce głos kobiet i mężczyzn jest w równym stopniu słyszany.

Zastanowimy się, dlaczego to ważne, żeby w parlamencie czy radzie miasta zasiadały osoby o różnych doświadczeniach – i co może się zmienić, gdy decyzje podejmują zarówno kobiety, jak i mężczyźni.

Nie chodzi tylko o „bycie sprawiedliwym”. Chodzi też o to, żeby różne punkty widzenia miały szansę wybrzmieć – bo wtedy decyzje są bardziej przemyślane, bliższe rzeczywistości i potrzebom różnych ludzi.

Fakty, które możesz przekazać uczniom (mów prostym językiem):

- ✓ **W Parlamencie Europejskim** kobiety stanowią obecnie **około 40% wszystkich posłów**. To więcej niż kiedyś, ale nadal nie jest to połowa.
Źródło: Parlament Europejski (2024), możesz pokazać infografikę [TUTAJ](#)
- ✓ **W niektórych krajach Unii Europejskiej**, np. w Grecji czy na Węgrzech, **kobiety stanowią mniej niż 20% posłów** w parlamencie krajowym.
Źródło: Mapa IPU – możesz pokazać na ekranie [TUTAJ](#)
- ✓ **W Polsce**, według danych z 2023 roku:
 - Kobiety stanowiły niecałe **30 % posłów w Sejmie**.
 - W rządzie (Radzie Ministrów) było tylko **kilka kobiet na ponad 20 ministrów**. To oznacza, że **większość decyzji podejmują mężczyźni**.

Pytania do klasy – rozpocznij rozmowę:

Jak myślicie, czy to dobrze, że większość posłów to mężczyźni?
Dlaczego ważne jest, żeby w parlamencie były zarówno kobiety, jak i mężczyźni?

Dla nauczyciela – wskazówka

Co powiedzieć, jeśli ktoś powie:

„*Kobiety się polityką nie interesują*”,
 „*Mężczyźni sobie dobrze radzą – nie
 trzeba zmian*” itp.

Odpowiedź, którą możesz dać
 spokojnym tonem:

*To ciekawe, że tak myślisz – warto
 się nad tym chwilę zatrzymać.
 Czy kobiety się nie interesują, czy
 może **rzadziej mają przestrzeń,
 żeby się zaangażować?***

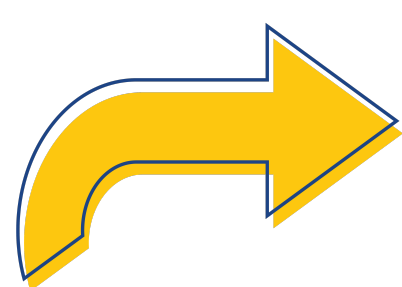
Na przykład:

- mają więcej obowiązków domowych,
- rzadziej widzą kobiety w telewizji jako polityczki, więc trudniej im wyobrazić sobie siebie w tej roli,
- czasem spotykają się z komentarzami typu: „Polityka nie dla kobiet”.

*A jeśli chodzi o to, że „mężczyźni
 sobie radzą” – to jasne, nikt nie
 mówi, że nie.*

*Ale kiedy decyzje podejmuje tylko
 jedna grupa, to może po prostu nie
 widzieć pewnych spraw.*

*To nie zarzut, tylko fakt – tak jak
 ktoś, kto nigdy nie nosił okularów,
 nie zawsze rozumie, jak to jest mieć
 wadę wzroku.*

Pomóż uczniom zrozumieć temat przez sytuacje z życia

18

Zanim przejdziemy do polityki i parlamentów, pomyślmy o codziennych sytuacjach, które każdy z Was mógł kiedyś przeżyć.

Zadaj uczniom pytania i zostaw chwilę na zastanowienie się – mogą odpowiedzieć słownie lub podnieść rękę, jeśli ich to dotyczy:

Czy ktoś z Was miał taką sytuację, że...

1. ...w domu starsze rodzeństwo decydowało za Ciebie, co będziecie oglądać, co robicie w weekend albo kto pierwszy idzie do łazienki – i Twój głos nie miał znaczenia?
2. ...miałeś/miałaś pomysł na projekt klasowy, ale nikt nie chciał go wysłuchać, bo "to głupie" albo "ktoś już zdecydował"?
3. ...na lekcji chciałeś/chciałaś coś powiedzieć, ale inni przerywali Ci albo zagadywali zanim zdążyłeś dokończyć?
4. ...w grupie ktoś założył, że czegoś nie zrobisz, bo jesteś dziewczyną/chłopakiem?
 - "Ty nie lubisz grać w piłkę, bo jesteś dziewczyną",
 - "Ty się nie zajmiesz plakatem, bo jesteś chłopakiem i nie umiesz rysować".

Parlament – konkretne przykłady

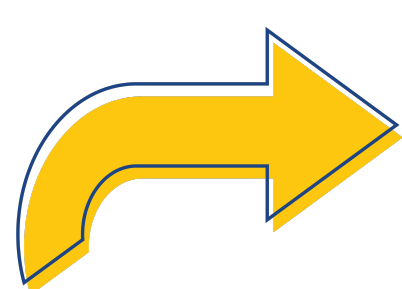
W parlamencie podejmuje się bardzo ważne decyzje – na przykład:

- ile pieniędzy pójdzie na szpitale,
- jak długo kobieta może być na urlopie macierzyńskim,
- czy młode mamy będą miały dostęp do bezpłatnych badań w ciąży.

Teraz wyobraźcie sobie, że w parlamencie zasiadają prawie wyłącznie mężczyźni, a tylko kilka kobiet.

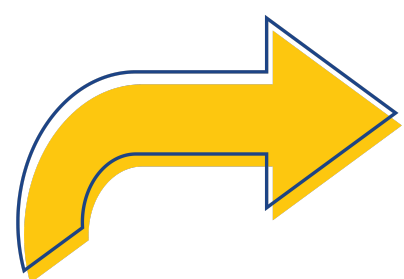
Czy myślicie, że wszyscy ci mężczyźni będą wiedzieli z własnego doświadczenia, jak wygląda ciąża? Jakie są lęki, potrzeby, obawy? Jak trudno pogodzić opiekę nad niemowlakiem z pracą?

To trochę tak, **jakby starsze rodzeństwo zawsze decydowało, co jest ważne w domu – bez pytania młodszych**. Mogą myśleć, że wiedzą najlepiej, ale czasem po prostu nie widzą spraw, które są dla młodszych naprawdę ważne.

Po rozmowie wprowadzającej możesz poprowadzić zajęcia na jeden z dwóch sposobów – w zależności od tego, ile masz czasu i jak lubi pracować Twoja klasa

Wariant A – „Poznaj kobiety, które miały wpływ” (ok. 25 minut)

Jak zorganizować pracę?

1. Podziel klasę na grupy 3–4 osobowe (jeśli masz większą klasę i mniej czasu na prezentacje; jeśli mniejszą, mogą pracować w parach)
2. Każda para lub grupa losuje lub wybiera jedną/dwie kobiety z listy, mogą losować kartki z imieniem i nazwiskiem (listę postaci znajdziesz na ostatniej stronie narzędziownika)

Zadanie uczniów

- Znajdźcie podstawowe informacje o tej osobie (imię, kraj, stanowisko).
- Sprawdźcie, z czego jest znana.
- Znajdźcie jedną ciekawostkę na jej temat – coś nietypowego, inspirującego lub zaskakującego.

Prezentacja wyników

Można przygotować:

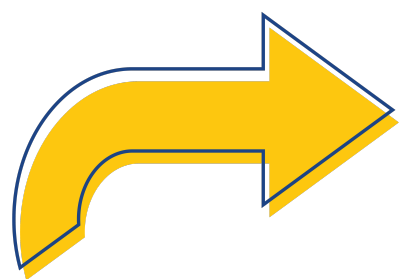
- krótką ustną prezentację (1–2 minuty),
- mini-plakat A4 z imieniem, zdjęciem i kilkoma hasłami,
- notatkę lub kartę postaci (do powieszenia w klasie lub zebrania do teczki).

Jeśli masz mało czasu – zamiast prezentować na forum:

- połącz grupy po 2 (np. 2 pary razem),
- niech wymienią się informacjami i zadadzą sobie nawzajem 1–2 pytania o swoje postaci.

Wariant B – „Klasa jako parlament – kto podejmuje decyzje?” (ok. 25 minut)

20

Jak zorganizować pracę?

1. Wprowadzenie

Nauczyciel:

„Wyobraźcie sobie, że nasza klasa to taki mały parlament. Wspólnie decydujemy, co się dzieje w szkole – co jemy w stołówce, jak wygląda WF, ile jest toalet. Ale co się dzieje, gdy głosy jednej grupy – np. tylko chłopców albo tylko dziewczyn – dominują? Czy wtedy potrzeby wszystkich są uwzględnione?”

Podkreśl, że chodzi o szukanie różnych punktów widzenia, nie o rywalizację.

2. Praca w grupach

Podziel klasę na 4–5 osobowe grupy mieszane płciowo. Każda grupa dostaje zadanie:

Odpowiedzcie wspólnie na poniższe pytania – możecie rysować, notować, pisać w punktach. Każda grupa dostaje te same pytania.

PYTANIA DO GRUP:

1. Toalety w szkole: Czy dziewczyny i chłopcy mają takie same potrzeby? Czy liczba i wygląd toalet to sprawa, w której warto znać obie perspektywy?

2. Ubiór: Czy zasady dotyczące stroju szkolnego działają tak samo wobec wszystkich? Kto częściej słyszy uwagi – dziewczyny czy chłopcy?

3. WF: Czy dziewczyny i chłopcy mają takie same szanse, by czuć się dobrze na lekcji WF? Czy różnice w podejściu do sportu powinny być uwzględniane?

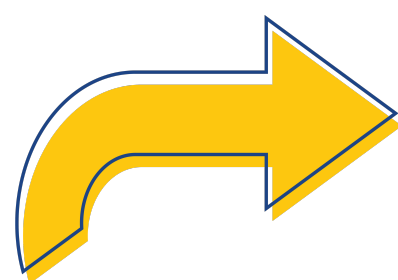
4. Stołówka: Czy różne osoby mają różne potrzeby w kontekście jedzenia? Kto częściej przejmuje się oceną tego, co je?

5. Reprezentacja: Czy dziewczyny i chłopcy mają równe szanse, by być przewodniczącymi klasy albo liderami? Kto częściej zabiera głos? A kto się waha?

Prezentacja wyników

Każda grupa krótko przedstawia swoje wnioski (np. ustnie lub na kartce przyklepionej do tablicy).

Podsumowanie:

- Zauważcie, że potrzeby mogą być różne – i wszystkie są ważne.
- Gdyby głos zabierali tylko chłopcy albo tylko dziewczyny – pewne rzeczy mogłyby zostać pominięte.
- Dlatego tak ważne jest, by w każdym "parlamencie" – klasowym czy krajowym – były osoby o różnych doświadczeniach.

Lista kobiet, które mają/ miały wpływ w polityce

1. Hanna Suchocka – pierwsza kobieta na stanowisku premiera RP (1992–1993); prawniczka, późniejsza ambasadorka przy Stolicy Apostolskiej.

2. Aleksandra Dulkiewicz – prezydentka Gdańska od 2019 r., promuje otwartość, dialog i równość.

3. Jadwiga Emilewicz – była wicepremierka i ministra rozwoju, związana z polityką gospodarczą.

4. Hanna Gronkiewicz-Waltz – była prezydentka Warszawy, wcześniej wiceprezeska Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju i prezeska NBP.

5. Henryka Krzywonos – działaczka Solidarności, dziś posłanka; znana z odważnego zatrzymania tramwaju w sierpniu 1980 r.

6. Grażyna Staniszevska – działaczka opozycji demokratycznej, posłanka i europosłanka, aktywna w czasach Solidarności.

7. Angela Merkel (Niemcy) – była kanclerz Niemiec, jedna z najbardziej wpływowych postaci w UE.

8. Ursula von der Leyen (UE) – przewodnicząca Komisji Europejskiej, pierwsza kobieta na tym stanowisku.

9. Věra Jourová (Czechy) – wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej ds. wartości i przejrzystości.

10. Jacinda Ardern (Nowa Zelandia) – premierka w latach 2017–2023, znana z empatii i skuteczności.

11. Kamala Harris (USA) – wiceprezydentka Stanów Zjednoczonych, pierwsza kobieta na tym stanowisku.

12. Michelle Bachelet (Chile) – była prezydentka Chile, później Wysoka Komisarz ONZ ds. praw człowieka.

13. Sanna Marin (Finlandia) – była premierka Finlandii, jedna z najmłodszych przywódczyń na świecie.

14. Sirimavo Bandaranaike (Sri Lanka) – pierwsza na świecie demokratycznie wybrana premierka (1960).

15. Ellen Johnson Sirleaf (Liberia) – pierwsza kobieta-prezydentka w Afryce, laureatka Pokojowej Nagrody Nobla.

16. Wangari Maathai (Kenia) – aktywistka, polityczka, laureatka Pokojowej Nagrody Nobla za działania na rzecz środowiska i praw kobiet.

Materiał przygotowany przez Gender Solution na zlecenie Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana.

Publikacja powstała przy wsparciu Unii Europejskiej. Wsparcie Unii Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Unia Europejska i Komisja Europejska nie mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

© 2025. Publikacja udostępniana na otwartej licencji CC BY 4.0.

Fundacja Schumana
Al. Ujazdowskie 37/5,
00-540 Warszawa

<https://schuman.pl/>

Gender Solution
ul. Jaśminowa 6A/21
05-827 Grodzisk Mazowiecki

<https://www.gendersolution.com/>

Dofinansowane przez
Unię Europejską